

Træk af Insekternes Liv.

Nogle Jagttagelser

af
E. Nielsen.

1. Skarnbassens Parring.

Det er i Klitterne ved Blokhus, hvor det vrimler med Skarnbasser, tilhørende Arten *Geotrupes vernalis* L. De træffes overalt, gaaende fremad i lige Linie som mod et fjernt Maal, der altid viser sig at være en Samling Faarebønner eller andre slige Efterladenskaber af store Dyr. Enkelte Gange er man saa heldig at se en Skarnbasse trille en Bønne op ad en Skraaning; et Par Decimeter højere oppe har Faaret tabt en større Beholdning, som nu næsten er nedgravet, idet fire Skarnbasser arbejder med den. I Faldet fra Faaret er enkelte Bønner rullet et Stykke ned; nu transporterer den lille Skarnbasse dem op til Hoveddepotet.

Skarnbassens ægteskabelige Liv kunde paa Forhaand synes uden Interesse, og saa er det dog i Følge Fabre smukt og værd at kende. Her skal blot fortælles om det intime Forhold mellem Kønnene: Frieriet og dettes Forløb. Det sete er maaske noget isoleret, en Tilfældighed at det netop forløb, som jeg saa det; for interesserede vil det vel ikke være uoverkommeligt at gaa det efter og konstatere enten dets Konstanthed eller dets Tilfældighed.

En Skarnbasse, lidt mindre end de andre, som færdedes i Nærheden, kom travende sit plumpe Løb ind

over Klittens lave Vegetation. Den forsvandt ind i en Hule, men kom straks efter ilsomt ud igen, efterfulgt af en lidt større Skarnbasse. Da de begge var vel ude af Hulen, løb den mindre efter den større og forsøgte at entre den bagfra, men den gled ustandseligt ned igen, idet den ikke formaaede at holde sig fast paa de blanke Dækvinger. Hunnen, den store, som var jaget ud af Hulen, begyndte da at grave sig ned i Jorden, men temmelig vandret. Den standsede med Gravningen, da dens Bagende var kommet i Linie med Hullets Rand, i hvis øverste Del Hannen nu hagede sig fast og fuldbyrdede Parringen.

2. *Bombylius minor*.

Gaar man om Sommeren i Blokhus over Hedestrækninger eller hvor der i Dalene mellem de indre Klitpartier vokser tæt med Timian, undgaar man sjældent at lægge Mærke til en ejendommelig Flue, som ligner en lille Humlebi og bærer Navnet *Bombylius minor*. Foruden ved sit Ydre er den karakteristisk ved sin Maade at være paa, baade naar den søger sin Føde og paa anden Vis. — Fluens har jo en lang, fremadrettet Snabel. Med en særegen Summen staar den foran Blomsterne, stikker sin Snabel ind i dem og suger Honningen; det ser ud, som hvilede den ikke Fødderne under denne Virksomhed, men alene holdt sig svævende paa Vingerne, der er i uophørlig Bevægelse. Det kræver nogen Anstrengeelse at komme efter, at *Bombylius* virkelig støtter med Benene, naar den tilsyneladende „staar“ paa Vingerne foran Blomsterne. Men Benene er fine og tynde, og Besøget ved hver enkelt Blomst ganske kort; saa staar man oprejst eller kun svagt bøjet, ser man det, som stod Dyret paa Vingerne alene; lægger man sig derimod paa Knæ og bøjer Hovedet mod Jorden, saa man faar Dyret at se fra Siden, undgaar man ikke at se Benene, der rettes skraat fremad, hver Gang Dyret vil suge af en Blomst.

Man skal tæt ind paa Dyret, da dets Ben er saa spinkle, men man vil være i Stand til at komme det meget nær, naar man venter, til det er i ivrig Færd med at afsøge en større Timianbusk eller Lyngtue. I saa Fald kan man i Regelen rolig lægge sig ned lidt fra Busken; flyver Bombylius sin Vej, kommer den dog meget ofte snart tilbage, og er man rolig og taalmodig, faar man alt at se.

For flere Aar siden saa jeg i Torekov i Sverrig daglig Bombylius i en lille Klit, hvor jeg iagttog Megachiler og Anthidier. I denne Klit var gravet Sand, saa der var stejle Brinker, i hvis øverste græsklædte Kant Bjerne byggede. Imod disse stejle Brinker fløj Bombylius ofte med smaa Stød af Snabelen mod Sandvæggen for efter hvert Stød at fare baglæns tilbage og derpaa atter frem til Stød. Det var et højst ejendommeligt Syn at se den laadne Flue Gang paa Gang kaste sig mod den sandede Væg og ligesom prøve at støde den ned med sin lange fine Snabel.

Hvad søgte den laadne Fyr? Hvad vilde den undersøge? Jeg kan ikke besvare Spørgsmaalet, men kun berette, hvad jeg yderligere har set; om dette giver Nøglen til Svaret, tør jeg ikke sige. — Flere Gange „stødte“ Fluen sin Snabel mod en lille skraanende Flade med løst Sand, og dette løse Sand udløste nu en anden Handling, idet Bombylius derefter satte sig paa Sandet og borede sin Bagkrop ned deri, netop som man ser visse Myg gøre det i Muldjord. Lagde nu Fluen Æg, saaledes som Myggen gør det ved en saadan Lejlighed? Jeg fandt ingen Æg ved at undersøge Sandet et Par Centimeter i Dybden, men de kan jo være smaa og vanskelige at skelne, saa selv om jeg ikke fandt noget Æg mellem de hvide Sandkorn, kan det godt have været der. Og ifølge I. C. Nielsen,

---

*) Ueber die Entwicklung von *Bombylius pumilus* Meig., einer Fliege, welche bei *Colletes daviesana* Smith schmarotzt. Zool. Jahrb. Abt. f. Syst. Bd. XVIII p. 647–658, Tvl. 28.

der har beskrevet Artens Biologi*) kan det ogsaa med Sikkerhed siges, at Æggene maa anbringes uden for Værtbiens Reder, og den spæde Larve maa selv om at finde disse.

Denne Støden med Snabelen mod en skraanende Flade var den Situation, jeg fra først af traf Bombylius i. Det var paa Nordsiden af Fæstningskanalen i Ermelunden. Den „stødte“ alle de nøgne Jordpletter paa Skraaningen, men da ingen af disse var bløde, foretog den ingen borende Bevægelse med Bagkroppen.

3. Yngelpleje hos Tæger.

Eksempler paa Yngelpleje blandt Tægerne er omtalt flere Gange i Litteraturen, her fra Danmark saaledes af A. C. Jensen-Haarup*). For flere Aar tilbage fandt ogsaa jeg i Torekov i Sverrig to Gange Tæger, som sad paa Birkeblade og havde deres Unger under sig. Tægerne tilhørte Arterne *Elasmostéthus interstinctus* Linn. og *Elasmostéthus griseus* Linn.

I begge Tilfælde sad Moderen trolig over Ungerne, og det skræmmede dem ikke, at jeg brød Kvisten af og hjemme satte den i Vand, at Bladet kunde holde sig friskt. Jeg saa ofte til dem, og de sad hver Gang lige støt, rørte ikke et Ben, kun blev Sugesnabelen af og til sænket ned mellem Ungerne, vel sagtens for at suge Saften af Bladet. Hvor støt Tægerne sad, viste sig først rigtig, da jeg traf Forberedelser til at fotografere den ene. For at gøre Ungerne synlige paa Billedet maatte Dyret tages fra Siden. Jeg skar da Bladet, som buede sig op om den lille Familie, igennem helt henne ved Tægen, saa Kniven tangerede Benene, men denne Nærgaenhed foruroligede den ikke.

*) Yngelpleje hos en Tæge (*Elasmostéthus griseus* L.). Flora og Fauna 1916 p. 124–126.

Hvor mange Dage jeg havde Tægerne siddende, har jeg desværre ikke opnoteret, men en skønne Dag forlod først en, saa en anden Unge det Ly under Moderens Legeme, som havde været dem et Værn i deres første spæde Tid. Nu vaagnede Bevægelsesdriften, og Børnene spredte sig.

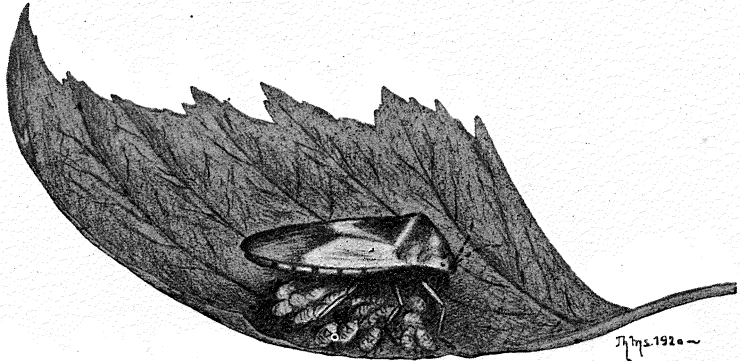

Fig. 1. Tægen *Elasmotethus griseus* Linn. vogtende sine Unger.
(Tegnet paa Grundlag af Fotografi, kopieret efter stærkt overeksponeret Negativ,
af Kommuelærer Th. Mortensen).

Det er dog ikke altid, Tægeunger saaledes spredes; hos enkelte Arter synes der at være en Trang til Sammenslutning, en Ængstelse for at komme fra Kammeraterne, som giver sig komiske Udslag. Saaledes fandt jeg en Dag et Birkeblad, hvor en hel Tægefamilie, d. v. s. Ungerne, holdt Hvil i stor Samdrægtighed. De forholdt sig rolige under Hjemtransporten og indtil næste Dag; da begyndte de op ad Dagen at blive urolige, og til sidst vandrede de bort fra Bladet og ud ad Kvistene paa den Gren, jeg havde hjemført. Det var ingen spredt Vandring, men en March i tæt sluttet Geled: den ene Tæge bag den anden, og den, som havde en anden foran sig, befølte stadig denne anden med Følehornene, som var den angst for at miste Forbindelsen. Paa denne Maade vandrede nu hele Tægefamilien fra Kvist til Kvist

i over en Time, saa først brød enkelte ud af Flokken, og efterhaanden opløstes Familien.

Endnu en Erindring har jeg at berette om Tægeunger. Paa et Egeblad i Engalag-Skoven mellem Båstad og Torekov fandt jeg en Flok smaa Tægeunger, af Størrelse som

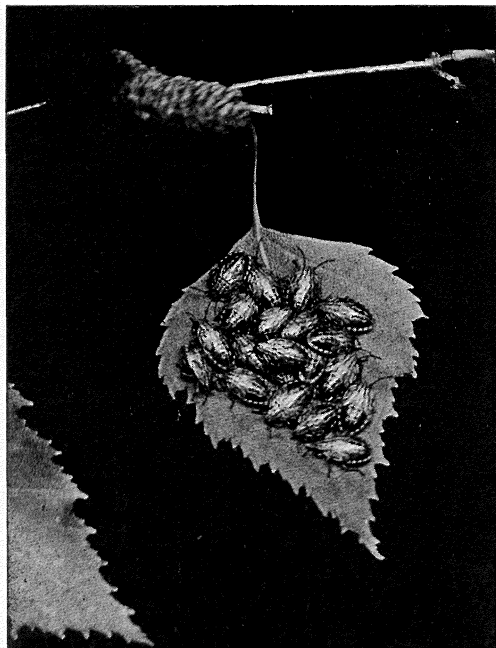

Fig. 2. Koloni af Tægeunger paa et Birkeblad.
(Fotografi. Omtrent naturlig Størrelse).

Mariehøns; de var sorte med røde Pletter. De sad i Kredse om nogle Sommerfugleæg, og de befølte stadig disse med Følehornene, som ventede de paa, at der skulde komme Mad ud til dem i Form af smaa Larver. Omtrent en Time stod jeg og saa paa dem, og da jeg endelig forlod dem, fortsatte de endnu deres Vagt over Æggene.

4. *Pompilus plumbeus*.

Scenen er den yderste hvide Klit, som kun ved Blokhus's brede Strand er skilt fra Havet. Klittens Skrænter og Afsatser er eet eneste myldrende Liv, en besynderlig Kontrast til Vegetationens Sparsomhed: Klitoldenborrerne graver og kravler, flyver og falder ned, Vingerne glansfuldt iriserende i det stærke Lys; en enkelt *Ammophila* tumler hen over Klitten, snart i Flugt og snart i Løb; Myrerne lever her som andre Steder deres rastløse Liv; Mængder af Fluere sidder eller løber rundt paa Sandet; hist og her jager en Edderkop i iltom Flugt fra een Hjelmebusk til en anden. Travlere end nogen anden af Klittens levende Væsener er dog den lille Hveps, hvis Navn staar over denne lille Beretning, og da den optræder i Mængde, er den mere iøjnefaldende end nogen af de andre, tegnende sit sorte Legeme skarpt mod det hvide Sand. I sin urolige Faren hen over Sandfladerne med idelige Ærinder ud til Siderne minder den i meget om de Insekter, som henter deres Føde paa de stillestaaende Vandes Overflade. Enkelte har dog opgivet disse Svinkeærinder og haster, om end noget langsommere, fremad i en bestemt Retning. Disse faa maalbevidste Hvepse bærer hver en Edderkop i Mandiblerne, og med løftet Hoved holder de deres Bytte fast. — Edderkoppen er stadig den lille *Trochosa picta**), hvis Farve falder ikke saa lidt sammen med Klitsandet og derved kendetegner den som et ægte Klitdyr. Den halve Snes Edderkopper, jeg saa blive baaret, var som ovenfor nævnt alle af samme Art, og det var udelukkende Hanner i næstsidste Hudskifte.

*) I. C. Nielsen (Biologiske Studier over Gravehvepse. Vidensk. Medd. fra Nat. For. Kbhvn. 1900 p. 276) har set *Pompilus plumbeus* slæbe af med *Pirata piratorius*, og Adlerz (Lefnadsförhållanden och Instinkter inom Familjerna Pompilidae och Sphegidae II. K. Sv. Vet. Akad. Handl. Bd. 42, 1906, No. 1, p. 8—11) anfører *Trochosa picta*, *Tarentula miniata* og *Aelurillus insignitus* som Bytte.

Den første saaledes belastede Hveps, jeg mødte, fangede min hele Opmærksomhed, og jeg fulgte tæt efter den. Den standsede dog snart, lod Edderkoppen ligge og gravede tæt ved en ganske lille Fordybning, hvori den lagde Edderkoppen, som derefter blev tildækket med Sand; det hele stod paa i et ganske lille Øjeblik, hvorefter Hvepsen omhyggelig omkredsede Stedet, forsvandt paa større Udflugter for atter at vende tilbage og med Antennerne føle hen over Sandet, overbevisende sig om, at Edderkoppen var i god Behold. Da nu Hvepsen i over en halv Time havde været borte, troede jeg, at den allerede havde lagt Ægget paa Edderkoppen, uden at jeg havde set det, hvorfor jeg blæste Sandet bort og tog den op. Der var imidlertid intet Æg, og i „Fra Mark og Skov“ fik jeg at vide, at der er enkelte Pompilider, som bruger foreløbig at nedgrave Edderkoppen, mens de graver den egentlige Rede; det almindeligst kendte er, at Edderkoppen hænges op i lavere Planters Bladhjørner og Grenvinkler.

Jeg var nu paa ret Køl, og næste Formiddag gik Vejen igen ud i Klitten for at faa Historiens sidste Kapitel med. Det er dog ikke hver Dag, man er heldig; de fleste Hvepse synes at jage uden Resultat, som var den blotte Jagen dem den rene Fornøjelse. Der forløb flere Dage, og jeg saa ingen Hvepse med Edderkopper. Jeg fik da den Idé at tage de levende Eksemplarer af *Trochosa picta*, jeg af og til fangede paa mine Ture, med ud og forsøge, hvad Hvepsen vilde gøre ved dem. Jeg havde et Forraad paa en halv Snes, næsten alle Hanner paa det Udviklingstrin, Hvepsen syntes at forlange. Paa den Maade kunde jeg maaske være saa heldig at faa ikke blot Historiens sidste, men ogsaa dens første Kapital med, og dette første er endda det interessanteste og mest mysteriøse.

I Klitten rystede jeg da mine Glas ud for Næsen af Hvepsene. Undertiden ænsede de ikke Edderkopperne, men fortsatte deres ivrige Søgen; jeg fangede da min

kostbare Edderkop igen for atter at prøve, men overfor den samme Hveps nyttede det sjældent at gentage Forsøget. Jeg sluttede da, at en saadan Hveps allerede havde Bytte, det laa i Depot, og selv var den ude at søge om Redestedet, og da disse Smaaavæsener som Regel har Orden i Sagerne og bestemt Rækkefølge i deres Handlinger, brød Hvepsen sig ikke om mine Edderkopper. Jeg prøvede da en anden, og det var ofte ret besværligt i det uendelige at kaste og atter indfange Edderkopper, til det endelig behagede en at „bide paa“. Det var nemlig ikke let at faa Dyret til at falde netop paa Hvepsens Vej; faldt den blot lidt til Siden, opdagedes den ikke. At jeg havde Taalmodighed til atter og atter at prøve, skyldtes mit Held med den allerførste Edderkop, som øjeblikkelig blev grebet, lammet og ført bort, men dette skete saa hurtigt, at jeg egentlig ikke var kommet første Kapitel stort nærmere end før. Jeg stod dog her overfor Begyndelsen, og da jeg gerne vilde have Tidsangivelse for den hele Handling, fulgte jeg denne Hveps, da den transporterede Edderkoppen bort. — Kl. 8⁵⁵ blev Edderkoppen paralyseret, fem Minutter efter laa den foreløbig nedgravet. Dette sidste skete dog ikke, før Hvepsen havde haft Besøg af en Hveps af anden Art, *Ceropales maculata*. Denne kom farende som et Lyn over den lille Gruppe, da Pompiliden netop havde sluppet Edderkoppen for at grave den foreløbigt ned. De to Hvepse tog nu Basketag med hinanden; dette varede dog kun kort, saa frigjorde *Ceropales* sig og satte sig hurtigt paa Edderkoppen, men kun et Øjeblik, saa fløj den bort. Hvepsen tog igen sin Byrde op, fortsættende Vejen et lille Stykke, hvorefter den foreløbig nedgravede Edderkoppen.

Jeg lagde mig i Sandet ved Siden af den lille Grav og fulgte med Øjnene Hvepsens travle Færd rundt om Stedet. Udflugterne blev af længere og længere Varighed, naaede længere og længere bort; Besøgene ved Graven blev sjældnere og hørte til sidst helt op. Min Taalmodig-

Den første saaledes belastede Hveps, jeg mødte, fangede min hele Opmærksomhed, og jeg fulgte tæt efter den. Den standsede dog snart, lod Edderkoppen ligge og gravede tæt ved en ganske lille Fordybning, hvori den lagde Edderkoppen, som derefter blev tildækket med Sand; det hele stod paa i et ganske lille Øjeblik, hvorefter Hvepsen omhyggelig omkredsede Stedet, forsvandt paa større Udflugter for atter at vende tilbage og med Antennerne føle hen over Sandet, overbevisende sig om, at Edderkoppen var i god Behold. Da nu Hvepsen i over en halv Time havde været borte, troede jeg, at den allerede havde lagt Ægget paa Edderkoppen, uden at jeg havde set det, hvorfor jeg blæste Sandet bort og tog den op. Der var imidlertid intet Æg, og i „Fra Mark og Skov“ fik jeg at vide, at der er enkelte Pompilider, som bruger foreløbig at nedgrave Edderkoppen, mens de graver den egentlige Rede; det almindeligst kendte er, at Edderkoppen hænges op i lavere Planters Bladhjørner og Grenvinkler.

Jeg var nu paa ret Køl, og næste Formiddag gik Vejen igen ud i Klitten for at faa Historiens sidste Kapitel med. Det er dog ikke hver Dag, man er heldig; de fleste Hvepse synes at jage uden Resultat, som var den blotte Jagen dem den rene Fornøjelse. Der forløb flere Dage, og jeg saa ingen Hvepse med Edderkopper. Jeg fik da den Idé at tage de levende Eksemplarer af *Trochosa picta*, jeg af og til fangede paa mine Ture, med ud og forsøge, hvad Hvepsen vilde gøre ved dem. Jeg havde et Forraad paa en halv Snes, næsten alle Hanner paa det Udviklingstrin, Hvepsen syntes at forlange. Paa den Maade kunde jeg maaske være saa heldig at faa ikke blot Historiens sidste, men ogsaa dens første Kapital med, og dette første er endda det interessanteste og mest mysteriøse.

I Klitten rystede jeg da mine Glas ud for Næsen af Hvepsene. Undertiden ænsede de ikke Edderkopperne, men fortsatte deres ivrige Søgen; jeg fangede da min

kostbare Edderkop igen for atter at prøve, men overfor den samme Hveps nyttede det sjældent at gentage Forsøget. Jeg sluttede da, at en saadan Hveps allerede havde Bytte, det laa i Depot, og selv var den ude at søge om Redestedet, og da disse Smaaavæsener som Regel har Orden i Sagerne og bestemt Rækkefølge i deres Handlinger, brød Hvepsen sig ikke om mine Edderkopper. Jeg prøvede da en anden, og det var ofte ret besværligt i det uendelige at kaste og atter indfange Edderkopper, til det endelig behagede en at „bide paa“. Det var nemlig ikke let at faa Dyret til at falde netop paa Hvepsens Vej; faldt den blot lidt til Siden, opdagedes den ikke. At jeg havde Taalmodighed til atter og atter at prøve, skyldtes mit Held med den allerførste Edderkop, som øjeblikkelig blev grebet, lammet og ført bort, men dette skete saa hurtigt, at jeg egentlig ikke var kommet første Kapitel stort nærmere end før. Jeg stod dog her overfor Begyndelsen, og da jeg gerne vilde have Tidsangivelse for den hele Handling, fulgte jeg denne Hveps, da den transporterede Edderkoppen bort. — Kl. 8⁵⁵ blev Edderkoppen paralyseret, fem Minutter efter laa den foreløbig nedgravet. Dette sidste skete dog ikke, før Hvepsen havde haft Besøg af en Hveps af anden Art, *Ceropales maculata*. Denne kom farende som et Lyn over den lille Gruppe, da Pompiliden netop havde sluppet Edderkoppen for at grave den foreløbigt ned. De to Hvepse tog nu Basketag med hinanden; dette varede dog kun kort, saa frigjorde *Ceropales* sig og satte sig hurtigt paa Edderkoppen, men kun et Øjeblik, saa fløj den bort. Hvepsen tog igen sin Byrde op, fortsættende Vejen et lille Stykke, hvorefter den foreløbig nedgravede Edderkoppen.

Jeg lagde mig i Sandet ved Siden af den lille Grav og fulgte med Øjnene Hvepsens travle Færd rundt om Stedet. Udflugterne blev af længere og længere Varighed, naaede længere og længere bort; Besøgene ved Graven blev sjældnere og hørte til sidst helt op. Min Taalmodig-

hed kom paa en haard Prøve; thi først Kl. 11 kom Hvepsen, gravede Edderkoppen op og begyndte sin March mod dennes endelige Hvilested. Paa Hænder og Knæ krøb jeg efter Hvepsen og markerede paa denne Maade Vejen, der blev tilbagelagt; den viste sig at være 37 gode Skridt. Maalet for Hvepsens Vandring var et lille rundt Hul paa Klittens Østskraaning, et godt Stykke nede paa Siden. Ind ad dette Hul forsvandt Hvepsen med sit Bytte, og den blev temmelig længe derinde, 23 Minutter, og det var mig ikke muligt at se, hvad den foretog sig. Den kom dog atter frem, ihærdigt kastende Gangen til, efterhaanden som den avancerede udad. Kommen helt ud af Hullet begyndte den at vælte Sand ned fra dettes Sider, saa det blev meget bredt. Til sidst faldt Loftet ned, og ethvert Spor af Hullet var borte. Hvepsen blev endnu en lille Tid ved at grave i Sandet omkring Hullets Ruiner; saa maa den have ment, at Stedet var gjort ukendeligt; thi den forsvandt, hvorefter jeg gravede Edderkoppen ud. Denne laa paa Ryggen og havde paa tværs af Underlivet et aflangt hvidt Æg. I den ene Lungespalte saas ligesom en lille lilla Perle, der var sænket dybt i sin Indfatning. Perlen faldt i Farven sammen med Edderkoppens Bug. Dette fremmede Legeme i Lungen stammede fra *Ceropales'* korte Besøg; det var dens Æg, der var gemt paa dette sikre Sted, skjult for Pompiliden. -- Var mon Æggets Anbringelse i Lungen udelukkende for at undgaa Pompilidens Opmærksomhed? Der er ingen Grund til at tro, at der er taget dette Hensyn til Hvepsen, Ægget er anbragt netop der, hvor det sidder, af Hensyn til den ofte noget haardhændede og vanskelige Transport, under hvilken et mere løst anbragt Æg let er udsat for at falde af. Der hvor det sidder, taaler det enhver Rysten, enhver Gniden mod Straa, som er i Vejen, for ikke at tale om den snævre Gang til Hulens Indre; hvad der saa sker, Ægget sidder lige fast.

Fem Minutter før tolv var Edderkoppen tildækket, det giver tre Timers ihærdigt Arbejde for at sikre en Larve Føde og Skjul, og saa var Hvepsen endda kommet let til sit Bytte, idet jeg havde foræret den det. Naar man saa sjældent saa Hvepsene transportere deres Bytte, maa det vel komme af, at de er længe om at opspore det. Det er da sikkert ingen Overdrivelse at antage, at Hvepsen er flere Timer om alene at finde sit Bytte. Hvert Ægs Anbringelse koster den da fem seks Timers Arbejde. Var den saa endda sikker paa, at den arbejdede for sig selv, men mine lagttageiser viste, at Ceropales meget ofte lod *Pompilus plumbeus* trælle for sig, idet den lagde sit Æg i Edderkoppens Lunge. — To Gange skete det, at jeg fandt Hvepse, som bar paa Edderkopper, de selv havde opsporet, og hvor Edderkoppen havde to Ceropales-Æg, eet i hver Lunge, skønt jeg kun havde været Vidne til eet Overfald hos hver af dem. Det vil ikke være rimeligt at antage, at een Ceropales har lagt mere end eet Æg paa een Edderkop; thi det altid vaagne Instinkt vil fortælle Hvepsen, at der i een Edderkop kun er Føde til en Larve.

Jeg fortalte, at da min første Edderkop rystedes ud af Glasset, overraskede Hvepsen mig ved den Hurtighed, hvormed den overfaldt og paralyserede den. Senere var jeg noget heldigere, selv om jeg ikke kan sige, at jeg helt har kunnet følge Processen. En Edderkop, som jeg rystede ud, blev straks overfaldet af Hvepsen, men frigjorde sig og løb bort i ilsom Flugt. Hvepsen fløj efter, slog ned paa den et Par Gange og tumlede endelig rundt med den. Da den lille Gruppe blev rolig, laa Hvepsen underst, Edderkoppen laa paa Ryggen, og Hvepsen havde sin Brod i den ene Side af den lille Plade, som beklæder Brystets Underside. I et andet Tilfælde blev Hvepsen ogsaa liggende nogle Øjeblikke med sit Bytte, efter at det var blevet roligt, og ogsaa denne Gang var Brodden i helt henne ved Benene.

Hele Paralyseringspørgsmaalet er interessant ved at afsløre et hos disse Insekter medfødt og overraskende Kendskab til Anatomi, selv om det ikke er saa absolut sikkert, som man fra først af havde antaget. Grunden til denne Lammen af Edderkoppen er en dobbelt: den letter Transporten, idet Edderkoppen ikke kan stritte imod, og den gør det muligt, at de spæde Hvepselarver kan ernæres med friskt Blod eller hvad de nu maa tage af det Dyr, hvorpaa de er anbragt. Læserne skal imidlertid ikke her trættes med Gentagelse af noget, som er saa almindelig kendt som netop Paralyseringsfænomenet; jeg skal blot meddele Resultatet af et enkelt af de Forsøg, jeg foretog for at konstatere, at de Stik, Edderkoppen fik, ikke var af lang Virkning.

Den 27. Juli rystede jeg en Edderkop ud foran en Hveps, der ihærdigt søgte. Hvepsen angreb og lammede den, saa den laa stille. Jeg tog dem nu begge op i et Glas; her løb Hvepsen uroligt om med Edderkoppen, indtil den til sidst slap den, begyndte at undersøge den ved Munden og slikke dens Mundvædske i sig med stor Begærlighed. Skønt Edderkoppen bevægede Følerne, forskrækkedes Hvepsen dog ikke, først da et Ben bevægede sig, for den til Side for dog atter at komme igen og slikke Mundsaff.

Hjemme satte jeg Hveps og Edderkop i et lille Lysfilter med Sand. Hvepsen tumlede først flagrende rundt i det uden at bryde sig om Edderkoppen; derpaa tog den sig atter af denne og prøvede at krybe op ad Glassets Sider med den. — Om Aftenen var baade Hveps og Edderkop forsvundet fra Sandets Overflade. Næste Formiddag kom Hvepsen atter frem. Da jeg Kl. 2 rystede Sandet ud, kom ogsaa Edderkoppen for Dagens Lys; den sad i et lille med Spind afgrænset Rum; der fandtes intet Æg paa den; den var levende, men ikke livlig. Om Aftenen løb den, naar den blev sat paa Bordet, og i Glasset tog den en Flue. Den 30. om Aftenen havde

den stærkt Mod paa en Flue, som den straks greb, men Fluens Sprællen oversteg dens Kræfter, og den maatte slippe den. Om Morgenen var Fluen opædt, og Edderkoppen tog straks en ny. -- Denne Edderkop levede lige til den 2. September. Den havde i de sidste Dage ikke taget Føde til sig. Havde den straks efter Paralyseringen faaet sin Frihed, er der sikkert ingen Tvivl om, at den igen havde faaet sin fulde Førlighed og paa normal Maade levet Livet til Ende.

København, April 1920.
